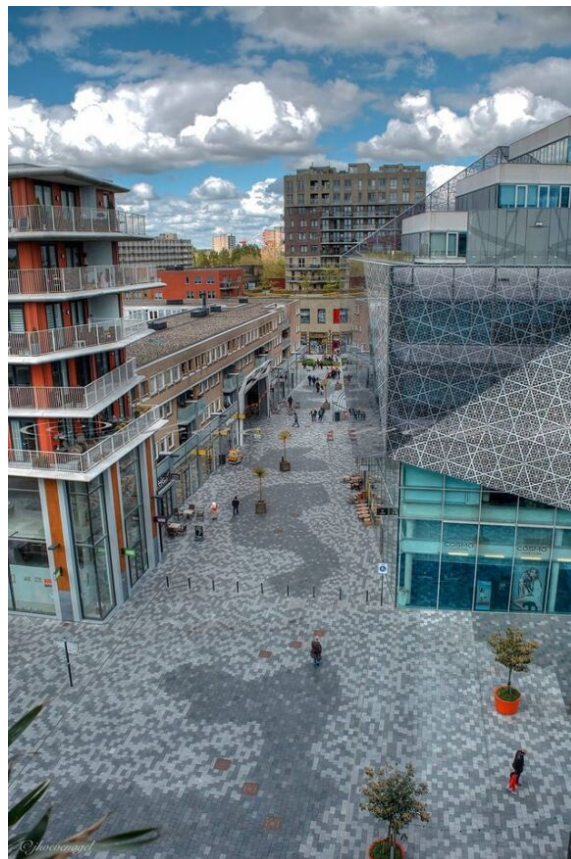

2024-306 Bijlage 3

Veiligheidsanalyse 2020 – 2023

Gemeente Nieuwegein

Stellers: D. Peters en R. Scholten
Versie: 27-03-2024

Inhoud

Managementsamenvatting	4
Wat is de veiligheidsopgave voor Nieuwegein?	5
1. Inleiding	6
1.1 Inleiding	6
1.2 Regionale Veiligheidsstrategie	6
1.3 Leeswijzer	7
2. Veiligheidsbeeld	7
2.1 Veiligheidsbeeld Midden-Nederland 2015-2023	7
2.2 Veiligheidsbeeld gemeenten district west en Utrecht 2015 -2023	9
2.3 Veiligheidsbeeld Nieuwegein.....	9
1.1 2.4 Criminaliteitscijfers relatief 2015 - 2019 - 2023	10
3. Veiligheidsgevoel & bevindingen	11
3.1 Veiligheidsgevoel & onderzoek	11
3.1.1. Rapportcijfer woonomgeving inwoners van gemeente Nieuwegein.....	12
3.1.2. Onveiligheidsgevoel in Nieuwegein	12
3.1.3. Veiligheidsbeleving Nieuwegein	12
3.1.4. Percentage inwoners dat zich vaak of soms onveilig voelt in Nieuwegein, naar wijken	13
3.1.5. Percentage inwoners dat zich vaak of soms onveilig voelt in de eigen buurt, naar wijken	13
3.1.6. Percentage inwoners dat zich medeverantwoordelijk voelt voor de veiligheid en leefbaarheid in de buurt	14
3.1.7. Eigen bijdrage van bewoners ten behoeve van de veiligheid	14
3.1.8. Toekomstverwachting veiligheid Nieuwegein.....	15
4. Terugblik IVP 2020 -2024	16
1. Georganiseerde Ondermijnende Criminaliteit.....	16
2. Voorkomen Jonge Aanwas.....	17
3. Effectieve Verbinding Veiligheid en Zorg	17
4. Digitale veiligheid	18
Reguliere werkzaamheden	18
5. Participatie en Bevindingen Professionals	19
6. Trendinventarisatie	19
7. Analyse en voorstel	19
7.1 Welke veiligheidsontwikkelingen zijn er?	19
7.2 Hoe ervaren inwoners de veiligheid?.....	20

7.5 Reguliere inzet	22
Bijlagen.....	23
Bijlage 2 Participatie	23
2.1 Inwoners.....	23
2.2 Wijkplatformvoorzitters	24
Bijlage 3 bevindingen professionals	25
3.1 Themasesies gemeente breed	25
3.2 Uitvraag overige professionals	27
3.2.1. Veiligheidsproblemen	27
3.2.2. Ontwikkelingen de afgelopen 3 jaar.....	27
3.2.3 Toekomstbeeld en concrete behoeften	28
Bijlage 4 Trendinventarisatie RVS 2022	28

Managementsamenvatting

De veiligheidsanalyse biedt de basis om tot een voorstel te komen welke prioriteiten in het Integraal Veiligheidsplan (IVP) 2025 -2028 worden opgenomen. Het IVP omschrijft de missie, visie, prioriteiten en doelstellingen voor de komende vier jaar die de gemeente nastreeft op het gebied van openbare orde en veiligheid. In de veiligheidsanalyse wordt de objectieve (de criminaliteitscijfers) en subjectieve (oa het veiligheidsgevoel) veiligheid in kaart gebracht. Ook wordt teruggekeken op het vorige IVP, staan de uitkomsten van de participatiemomenten en de bevindingen van de professionals beschreven en is een samenvatting van de trendanalyse van bureau Regionale Veiligheid Strategie (RVS) opgenomen.

Deze veiligheidsanalyse beslaat de jaren 2020 – 2023. Er is echter voor gekozen om de criminaliteitscijfers af te zetten tegen een langere periode. De belangrijkste reden hiervoor is dat de veiligheidscijfers van de afgelopen 4 jaar een vertekend beeld geven, omdat de ontwikkelingen omtrent het coronavirus in 2020, 2021 en 2022 van aanzienlijke invloed zijn geweest op de veiligheidscijfers. De totale criminaliteitscijfers in de gemeente Nieuwegein in 2023 vormen ten opzichte van de jaren 2015 en 2018 een dalende lijn. In 2019 stegen de criminaliteitscijfers over de hele linie. In het eerste coronajaar stegen de cijfers over het algemeen licht, waarna deze in de twee opvolgende coronajaren sterk afnamen. Ten opzichte van 2022 zijn de criminaliteitscijfers in 2023 dus fors toegenomen. Dit is niet een reële vergelijking omdat in 2023 de wereld weer 'open ging' na de coronajaren. De stijging van de criminaliteitscijfers in 2023 is vooral te wijten aan een toename van inbraken (in box, schuur en garage), diefstal (van motorfietsen, bromfietsen, snorfietsen, scooters en fietsen), cybercrime en winkeldiefstal. Er is een daling van de criminaliteitscijfers wat betreft autokraak en inbraak (in bedrijf, instelling en woning). De overige cijfers nemen ten opzichte van 2018 af en blijven de afgelopen 4 jaar over het algemeen gelijk. De dalende trend uit de vorige veiligheidsanalyse heeft nu plaats gemaakt voor een stabilisering van de criminaliteitscijfers.

Deze stabilisatie zien we ook terug in het gevoel van onveiligheid. Het percentage van de respondenten dat zich soms of vaak niet veilig voelt is nagenoeg gelijk gebleven. Het veiligheidsgevoel wisselt sterk per wijk. Dit laat zien dat we in de veiligheidsaanpak maatwerk moeten leveren. De totale veiligheidsbeleving is in 2018 en 2022 gelijk: het cijfer dat bewoners van Nieuwegein geven aan de veiligheidsbeleving is een 7,0. Ondanks dat zowel de sociale overlast is afgenomen en het veiligheidsgevoel is toegenomen, zit er nog een groot verschil tussen de ervaren sociale overlast en het veiligheidsgevoel. Bij de vraag aan inwoners wat hun eigen bijdrage is ten behoeve van de veiligheid in Nieuwegein, valt op dat inwoners voornamelijk alert zijn in de eigen wijk en dat zij een oogje in het zeil houden voor hun burens.

Het is opvallend dat de inwoners pessimistischer zijn over de toekomst. De grootste stijging in het gevoel voor veiligheid is gericht op onderwerpen als angst voor de toekomst van hun kinderen, internetcriminaliteit en conflicten tussen groepen mensen. Vergeleken met de cijfers in 2018 is hier een flinke stijging te zien. Zo was in 2018 44% bang voor de toekomst van hun kinderen.

Dat getal is in 2022 gestegen tot 65%. De angst voor conflicten tussen groepen mensen is in 2018 van 4% naar 44% gestegen.

De aandachtspunten die in de participatiemomenten zijn opgehaald, zijn veelal meer leefbaarheidsvraagstukken dan veiligheidsvraagstukken. Veiligheid en leefbaarheid zijn echter nauw verbonden. De trendinventarisatie vanuit bureau RVS sluit aan bij wat is opgehaald in de participatie en bij professionals, bijvoorbeeld de toename van cybercrime, een verharding van de samenleving en het steeds jonger ronselen van kinderen (jonge aanwas).

Wat is de veiligheidsopgave voor Nieuwegein?

Nieuwegein kent als gemeente behoorlijke uitdagingen op het gebied van veiligheid. Nieuwegein heeft te maken met 'stadse' problematiek. Dat vraagt om een ambitieus IVP met duidelijke doelstellingen waarbij de samenwerking met inwoners, ondernemers en veiligheidspartners de sleutel tot succes is. Om resultaat te bereiken is het nodig om focus aan te brengen. Op basis van deze veiligheidsanalyse worden de volgende prioriteiten voorgesteld:

1. Georganiseerde ondermijnende (drugs)criminaliteit
2. Digitale veiligheid en Cybercrime
3. Maatschappelijke onrust
4. Jonge aanwas en doorgroeiërs

1. Inleiding

1.1 Inleiding

Veiligheid is en blijft een belangrijke voorwaarde om fijn te kunnen leven, wonen, werken en recreëren. De regie op lokaal veiligheidsbeleid is de verantwoordelijkheid van de gemeente. Dit doet de gemeente niet alleen, maar in afstemming met inwoners, ondernemers, veiligheidspartners zoals de politie en het OM, maatschappelijke partners en andere betrokkenen. In het kader hiervan wordt een *Integraal Veiligheidsplan* (IVP) opgesteld. Het IVP omschrijft de missie, visie, prioriteiten en doelstellingen voor de komende vier jaar die de gemeente nastreeft op het gebied van openbare orde en veiligheid.¹² In december 2023 is de gemeenteraad met een informatieve brief geïnformeerd over het proces van de totstandkoming van het IVP.

In het IVP wordt een aantal prioriteiten benoemd. De prioriteiten zoals benoemd in de Regionale Veiligheidsstrategie (RVS) Midden-Nederland 2023 – 2026 vormen een leidraad. Uiteraard kunnen de prioriteiten van de RVS aangevuld worden met lokale prioriteiten. Om inzichtelijk te maken wat er speelt aan veiligheidsproblematiek in Nieuwegein en om te bepalen of er prioriteiten toegevoegd dienen te worden, wordt een veiligheidsanalyse opgesteld. De veiligheidsanalyse vormt de inhoudelijke basis voor het veiligheidsbeleid. In de veiligheidsanalyse wordt de objectieve en subjectieve veiligheid in kaart gebracht. Deze biedt samen met de prioriteiten voortkomend uit de regionale veiligheidsstrategie de basis om tot een voorstel te komen voor de komende vier jaar.

Het huidige IVP loopt tot en met 2024, daarom wordt in 2024 het IVP 2025 – 2028 geschreven. Naast het IVP zal ook een tweejaarlijks uitvoeringsplan (UVP) 2025 -2026 worden opgesteld.

1.2 Regionale Veiligheidsstrategie

In de regio Midden-Nederland werken we als veiligheidspartners samen op basis van een Regionale Veiligheidsstrategie (RVS). De door RVS benoemde prioriteiten zijn tot stand gekomen op basis van input van de gemeenten in Midden-Nederland, de politie en het Openbaar Ministerie. Deze veiligheidsstrategie is op 12 april 2023 vastgesteld en op 31 mei 2023 aan de gemeenteraad ter informatie aangeboden.

De volgende prioriteiten zijn opgenomen in de Regionale Veiligheidsstrategie:

1. Georganiseerde ondermijnende (drugs)criminaliteit inclusief mensenhandel
2. Digitale veiligheid en cybercrime
3. Maatschappelijke onrust

¹ Dit is een wettelijke verplichting volgens artikel 38b van de Politiewet

² Bij het veiligheidsbeleid dient onderscheid gemaakt te worden tussen fysieke en sociale veiligheid. Het IVP gaat over sociale veiligheid: de bescherming tegen leed door menselijke factoren, zoals misdrijven, overtredingen en overlast. Fysieke veiligheid is belegd bij de afdeling VTH.

1.3 Leeswijzer

In hoofdstuk 3 wordt het veiligheidsbeeld behandeld. Het veiligheidsbeeld bestaat uit de ontwikkeling van de veiligheidscijfers in de regio en van Nieuwegein specifiek. In hoofdstuk 4 komt het veiligheidsgevoel aan bod. Dit hoofdstuk geeft inzicht in het gevoel dat de bewoners van Nieuwegein hebben over veiligheid. In Hoofdstuk 5 wordt teruggeblikt op het vorige IVP. Hoofdstuk 6 schetst het betrekken van collega ambtenaren, inwoners en wijkplatformvoorzitters en de bevindingen van de professionals. In hoofdstuk 7 wordt de trendinventarisatie van bureau RVS beschreven. Ten slotte volgt in hoofdstuk 8 de analyse en wordt een voorstel gedaan voor de prioriteiten in het nieuwe IVP.

2. Veiligheidsbeeld

In dit hoofdstuk bieden wij u een overzicht van de criminaliteitscijfers. In paragraaf 3.1 zijn dit de cijfers voor de regio Midden-Nederland en district West (en Utrecht). In paragraaf 3.2 richten we ons op de cijfers binnen district West en stad Utrecht. In paragraaf 3.3 focussen wij ons op de cijfers binnen de gemeente Nieuwegein.

Het gaat om geregistreerde misdrijven die bij de politie Midden-Nederland bekend zijn. Per delict kan de meldingsbereidheid verschillen. Als er geen aangifte wordt gedaan, dan komt dit niet terug in de statistieken. Ook kunnen cijfers hoger zijn als de politie daarop heeft ingezet. De cijfers geven daarom een indicatie maar niet het volledige beeld. In tegenstelling tot de voorgaande veiligheidsanalyse is ervoor gekozen om de cijfers van de afgelopen 9 jaar te laten zien in plaats van enkel de afgelopen 4 jaar. De belangrijkste reden hiervoor is dat enkel een vergelijking met de veiligheidscijfers van de afgelopen 4 jaar een vertekend beeld geeft, omdat de ontwikkelingen omtrent het coronavirus in 2020, 2021 en 2022 van aanzienlijke invloed zijn geweest op de veiligheidscijfers. Gedurende deze periode nam bijvoorbeeld het aantal woninginbraken aanzienlijk af, omdat veel mensen noodgedwongen veel thuis waren en dit maakte het plegen van woninginbraken voor criminelen minder toegankelijk.

2.1 Veiligheidsbeeld Midden-Nederland 2015-2023

In onderstaande tabellen zijn de jaarcijfers van de regio Midden - Nederland opgenomen. In de eerste tabel staan de cijfers naar criminaliteitsvormen in de regio Midden – Nederland. De cijfers geven inzicht in de jaarlijkse ontwikkeling over de verschillende onderwerpen. In de 2^e tabel staan de totale cijfers weergegeven.

In de gemeenten binnen de regio Midden-Nederland is er gemiddeld sprake van een daling van de criminaliteitscijfers als we het afzetten tegen 2015 en 2019. De criminaliteit in de regio is in 2023 ten opzichte van 2015 met -19.33% gedaald. Ten opzichte van 2019 is de criminaliteit in de regio in 2023 met -7,71% gedaald.

Criminaliteit totaal – Regio Midden-Nederland

2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
95.285	91.186	93.980	91.624	81.974	84.225	86.735

Veiligheid – Regio Midden-Nederland³

	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
autokraak	13.604	13.751	12.522	10.966	10.600	8.918	7.512	6.750	6.593
box-, schuur-, garageinbraak	1.670	1.507	1.283	1.107	1.037	1.206	1.044	849	962
brom-, snor-, fietsdiefstal	13.179	11.834	10.040	9.454	8.833	8.867	8.087	9.661	10.565
cybercrime	346	304	304	297	578	1.378	2.164	1.939	1.529
diefstal	1.215	1.203	1.048	831	823	706	650	744	842
motorvoertuig									
drugshandel,- vervaardiging,- bezit	1.295	1.349	1.285	1.192	1.054	907	875	852	969
fraude: totaal fraude	6.343	8.152	7.622	8.091	9.895	14.645	13.081	9.457	9.780
gedigitaliseerde criminaliteit	4.467	7.481	7.132	7.618	9.494	14.354	12.778	9.258	9.009
geweld: bedreiging	2.809	2.851	2.611	2.597	2.835	2.932	2.505	2.230	2.182
geweld: mishandeling	4.521	4.578	4.411	4.104	4.128	3.778	3.363	3.798	3.639
geweld: openlijk geweld	530	459	440	421	423	327	364	448	419
geweld: overval	103	106	99	70	93	104	46	59	46
geweld: straatroof	426	361	250	278	312	345	199	176	191
geweld: totaal	9.189	9.285	8.670	8.489	8.693	8.366	7.307	7.623	7.407
geweld: zeden	510	649	640	759	666	665	641	672	706
huiselijk geweld	2.228	2.175	1.967	1.928	1.977	1.798	1.507	1.513	1.282
inbraak/diefstal bedrijf en instelling	3.356	3.161	2.668	2.279	2.346	2.082	1.366	1.360	1.293
incidenten jongerenoverlast vernielingen	12.877	14.961	16.194	13.118	13.642	23.562	19.953	13.514	12.432
wapenhandel: totaal	483	449	396	481	549	568	485	546	494
winkeldiefstal	4.278	4.375	4.649	4.464	4.596	4.300	3.516	4.936	5.017
woninginbraak: geslaagd	5.516	5.102	4.604	3.972	3.451	2.894	2.393	2.547	2.053
woninginbraak: pogingen	2.941	2.708	2.622	2.199	1.759	1.424	1.051	1.025	843
woninginbraken	8.457	7.810	7.226	6.171	5.210	4.318	3.444	3.572	2.896
zakkenrollen	2.276	1.876	1.582	1.066	1.022	595	534	887	1.304

³ In alle statistieken is de eenheid het aantal, de bron is de politie Utrecht

2.2 Veiligheidsbeeld gemeenten district west en Utrecht 2015 -2023

In onderstaande tabellen zijn de jaarcijfers criminaliteit totaal van de gemeenten in district west en van de stad Utrecht opgenomen.

Criminaliteit totaal – Gemeenten district West + Utrecht									
	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Utrecht	30.597	29.766	28.082	26.639	26.964	24.429	21.830	24.117	25.372
Nieuwegein	4.214	4.271	3.631	3.512	3.556	3.615	3.076	3.131	3.411
Stichtse Vecht	2.735	2.992	2.731	2.764	2.909	2.459	2.187	2.198	2.304
Woerden	2.583	2.211	2.070	1.921	1.778	2.026	1.977	2.000	2.038
Vijfheerenlanden	1.952	1.978	1.714	1.713	1.670	1.851	1.820	1.615	1.759
IJsselstein	1.371	1.330	1.184	1.148	1.193	1.343	1.050	1.052	1.252
Houten	1.695	1.773	1.583	1.538	1.439	1.677	1.498	1.406	1.245
De Ronde Venen	1.632	1.656	1.492	1.334	1.392	1.385	1.242	1.257	1.218
Montfoort	351	315	318	366	329	390	316	299	370
Lopik	278	358	337	277	291	399	397	366	279
Oudewater	267	221	199	196	258	283	272	240	200

2.3 Veiligheidsbeeld Nieuwegein

In onderstaande tabellen geven wij u inzicht in de ontwikkeling van de veiligheidscijfers in Nieuwegein. De jaarcijfers zijn uitgesplitst naar criminaliteitsvormen en de criminaliteit totaal in gemeente Nieuwegein. Uit de cijfers blijkt dat er vooral een toename is in cybercrime.

De criminaliteit totaal in Nieuwegein is in 2023 ten opzichte van 2015 met -19,06% gedaald. Ten opzichte van 2019 is de criminaliteit in Nieuwegein in 2023 met -4,08% gedaald.

criminaliteit totaal - Nieuwegein									
2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	
4214	4271	3.631	3.512	3.556	3.615	3.076	3.131	3.411	

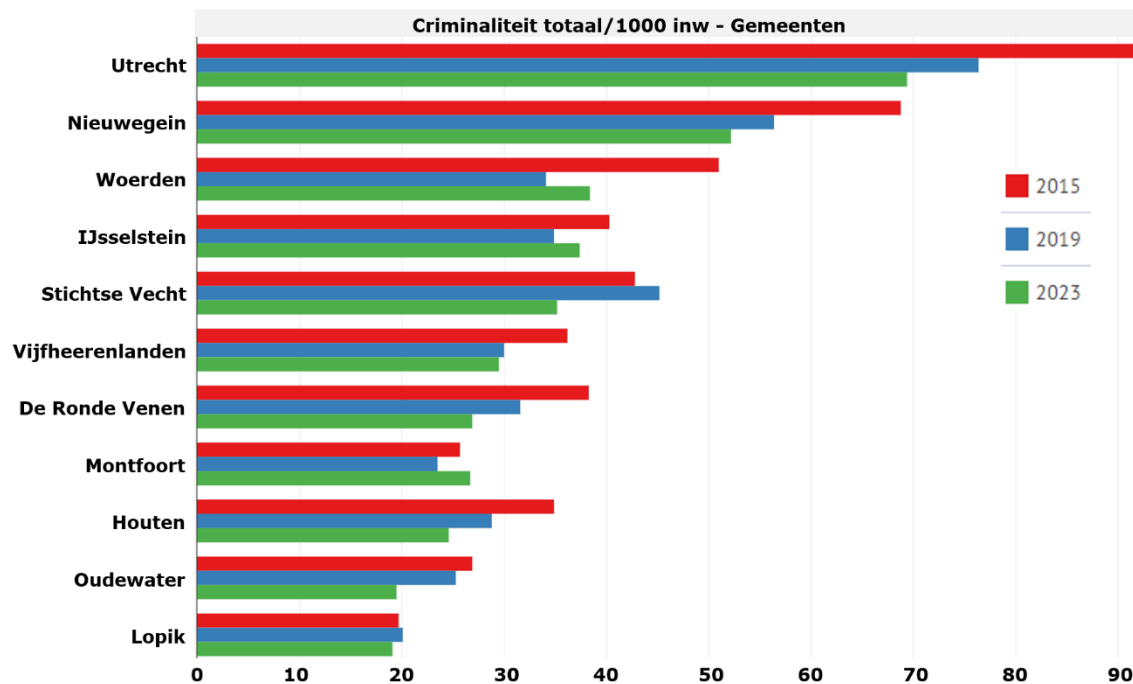
Veiligheid - Nieuwegein									
	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
autokraak	774	1.049	843	651	543	492	366	312	342
box-,schuur-,garageinbraak	77	81	45	44	41	53	31	36	88
brom-,snor-,fietsdiefstal	474	260	243	185	223	205	155	302	314
cybercrime	11	11	12	9	7	43	59	76	47
diefstal motorvoertuig	67	81	51	22	35	24	27	42	50
drugshandel,-vervaardiging,-bezit	42	35	46	66	80	47	48	42	47
fraude: totaal fraude	167	244	217	275	355	528	471	321	332
gedigitaliseerde criminaliteit	122	224	197	253	334	512	456	311	307
geweld: bedreiging	78	73	72	65	87	108	95	93	62
geweld: mishandeling	138	137	117	139	129	122	104	125	116
geweld: openlijk geweld	18	22	14	11	16	16	12	8	8
geweld: overval	5	1	1	1	2	3	3	0	0
geweld: straatroof	17	9	11	9	6	6	12	6	3
geweld: totaal	292	278	238	271	275	276	257	262	217
geweld: zeden	18	23	20	38	25	19	23	24	19
huiselijk geweld		64	51	67	63	66	50	56	45
inbraak/diefstal bedrijf en instelling	125	118	75	107	101	90	39	47	36
incidenten jongerenoverlast	446	498	579	315	386	620	544	349	318
vernielingen	520	450	329	300	339	322	339	228	260
wapenhandel: totaal	33	21	14	13	27	25	13	20	18
winkeldiefstal	180	204	214	248	194	174	150	185	213
woninginbraak: geslaagd	159	186	165	125	114	51	51	65	93
woninginbraak: pogingen	161	139	95	98	45	32	29	19	35
woninginbraken	320	325	260	223	159	83	80	84	128
zakkenrollen	70	51	49	23	22	17	14	11	9

2.4 Criminaliteitscijfers relatief 2015 - 2019 – 2023

In onderstaand staafdiagram is weergegeven hoe de totale criminaliteitscijfers zich verhouden in district west Utrecht en de gemeente Utrecht ten opzichte van het inwonersaantal. Dit geeft de totale criminaliteit per 1000 inwoners weer. Over het algemeen is er een daling zichtbaar in het District West-Utrecht sinds 2015. In Nieuwegein is er sprake van een daling van -24,13% in 2023 ten opzichte van 2015 en een daling van -7,45% in 2023 ten opzichte van 2019.

In cijfers betekent deze verandering in de afgelopen negen jaar een daling van circa 69 *delicten* naar circa 52 delicten per 1000 inwoners⁴.

3. Veiligheidsgevoel & bevindingen

3.1 Veiligheidsgevoel & onderzoek

Het veiligheidsgevoel is de beleving waarop mensen veiligheid ervaren. Dit wordt ook wel aangeduid als 'subjectieve veiligheid'. Dit is tevens ook de tegenhanger van 'objectieve' veiligheid, wat alleen betrekking heeft op de feitelijke veiligheidscijfers. Subjectieve veiligheid geeft aan hoe mensen veiligheid beleven en waarnemen. Veiligheidsgevoel kan per persoon en per situatie verschillen. Het is gewenst dat alle bewoners en ondernemers zich veilig voelen in Nieuwegein. Op het veiligheidsgevoel kunnen we als gemeente invloed uitoefenen als het bijvoorbeeld om fysieke aspecten gaat. Er zijn echter ook bepaalde factoren die van invloed zijn op het veiligheidsgevoel van een individu waar wij als gemeente geen tot weinig invloed op hebben, bijvoorbeeld de persoonlijke gemoedstoestand van een individu en ingrijpende gebeurtenissen elders in de wereld.

Al sinds 1998 peilt het team Onderzoek & Statistiek van de gemeente Nieuwegein de mening van de inwoners over de leefbaarheid en de veiligheid in de wijk. Het meest recente onderzoek naar de leefbaarheid en veiligheid in Nieuwegein heeft plaatsgevonden in 2022.

⁴ In 2015 was het inwonersaantal van Nieuwegein 61.264 inwoners. In 2019 waren dit 63.036 inwoners en in 2023 was het aantal 65.426 inwoners.

Er is een steekproef getrokken van 17.500 inwoners van Nieuwegein van 16 jaar en ouder, uit een bestand dat is ontleend aan de gemeentelijke basisadministratie. De belangrijkste resultaten zijn in de tabellen hieronder weergegeven⁵.

3.1.1. Rapportcijfer woonomgeving inwoners van gemeente Nieuwegein

In het rapport Leefbaarheid en Veiligheid 2022 gaven de inwoners van Nieuwegein hun gemeente het algemene rapportcijfer van 6,9 wat betreft waardering van de woonomgeving. Dat cijfer is consistent met voorgaande jaren:

2014	2016	2018	2020	2022
6,9	7,0	7,0	7,0	6,9

3.1.2. Onveiligheidsgevoel in Nieuwegein

Uit de tabel kan geconcludeerd worden dat het gevoel van onveiligheid gelijk blijft of afneemt in Nieuwegein als we de cijfers uit 2022 afzetten tegen die van 2014. Als we de cijfers afzetten tegen de cijfers van 2018 zien we over het algemeen een daling. Dit is omdat er in 2018 een stijging was van de cijfers ten opzichte van andere jaren.

	2014	2016	2018	2020	2022
% inwoners dat zich vaak/ soms onveilig voelt	23%	24%	27%	23%	24%
% inwoners dat zich vaak/ soms onveilig voelt in Nieuwegein	25%	26%	29%	24%	24%
% inwoners dat zich vaak/ soms onveilig voelt in de eigen buurt	19%	19%	21%	17%	17%

3.1.3. Veiligheidsbeleving Nieuwegein

Uit de sociale kracht monitor 2022 blijkt dat de veiligheidsbeleving van de inwoners van Nieuwegein redelijk positief wordt beoordeeld met het cijfer zeven. Ondanks dat zowel de sociale overlast is afgenomen en het veiligheidsgevoel is toegenomen, zit er nog een groot verschil tussen de ervaren sociale overlast en het veiligheidsgevoel.

	2016	2018	2020	2022
Veiligheidsbeleving	7,1	7,0	6,9	7,0
Sociale overlast	8,0	7,8	7,5	7,5
Veiligheidsgevoel	6,3	6,1	6,3	6,5

⁵ In de vorige Veiligheidsanalyse zijn de cijfers uit 2 onderzoeken meegenomen. Deze veiligheidsanalyse is gebaseerd op 1 onderzoek: Onderzoek Leefbaarheid en Veiligheid Nieuwegein 2022. De cijfers kunnen daarom marginaal afwijken.

3.1.4. Percentage inwoners dat zich vaak of soms onveilig voelt in Nieuwegein, naar wijken⁶

Wijk	2014	2016	2018	2020	2022
Nieuwegein	25%	26%	29%	24%	24%
Stadscentrum	25%	37%	48%	26%	22%
Merwestein	24%	21%	23%	21%	33%
Jutphaas Wijkersloot	29%	31%	33%	25%	29%
Zuilenstein, Huis de Geer, Blokhoeve	23%	27%	26%	25%	21%
Batau Zuid	29%	27%	33%	25%	24%
Batau Noord	22%	23%	33%	20%	24%
Doorslag	27%	25%	22%	24%	24%
Galecop	20%	23%	24%	24%	24%
Fokkesteeg	27%	25%	28%	23%	25%
(Hoog) Zandveld, Lekboulevard	27%	29%	26%	27%	25%
Vreeswijk	23%	24%	33%	18%	22%
Rijnhuizen ⁷				23%	23%

3.1.5. Percentage inwoners dat zich vaak of soms onveilig voelt in de eigen buurt, naar wijken⁸

Wijk	2014	2016	2018	2020	2022
Nieuwegein	19%	19%	21%	17%	17%
Stadscentrum	26%	38%	48%	32%	21%
Merwestein	24%	30%	23%	21%	32%
Jutphaas Wijkersloot	24%	24%	27%	21%	21%
Zuilenstein, Huis de Geer, Blokhoeve	17%	17%	18%	17%	15%
Batau Zuid	24%	20%	25%	20%	17%
Batau Noord	18%	18%	27%	15%	15%
Doorslag	20%	21%	16%	17%	14%
Galecop	10%	12%	15%	11%	12%
Fokkesteeg	25%	22%	25%	19%	23%
(Hoog) Zandveld, Lekboulevard	17%	21%	16%	16%	15%
Vreeswijk	9%	10%	16%	7%	7%
Rijnhuizen ⁹				22%	17%

⁶ Een roodgekleurd percentage betekent dat het percentage significant negatiever is dan het gemiddelde van Nieuwegein.

⁷ Rijnhuizen is een nieuwe wijk. Er zijn pas sinds 2020 cijfers bekend.

⁸ Een groengekleurd percentage betekent dat het percentage significant positiever is dan het gemiddelde van Nieuwegein. Een roodgekleurd percentage betekent dat het percentage significant negatiever is dan het gemiddelde van Nieuwegein. NB. Het percentage in Stadscentrum is groter dan gemiddeld, maar doordat de respons relatief klein is, kan niet worden bepaald of dit percentage *significant* groter is dan gemiddeld.

⁹ Rijnhuizen is een nieuwe wijk. Er zijn pas sinds 2020 cijfers bekend.

3.1.6. Percentage inwoners dat zich medeverantwoordelijk voelt voor de veiligheid en leefbaarheid in de buurt¹⁰

Wijk	2014	2016	2018	2020	2022
Nieuwegein	85%	85%	85%	87%	87%
Stadscentrum	79%	76%	82%	87%	81%
Merwestein	78%	81%	82%	83%	74%
Jutphaas Wijkersloot	88%	84%	85%	86%	83%
Zuilenstein, Huis de Geer, Blokhoeve	87%	85%	85%	85%	86%
Batau Zuid	84%	83%	88%	87%	86%
Batau Noord	85%	82%	86%	90%	89%
Doorslag	84%	90%	88%	90%	92%
Galecop	85%	87%	87%	88%	87%
Fokkesteeeg	87%	83%	77%	86%	87%
(Hoog) Zandveld, Lekboulevard	87%	86%	87%	89%	87%
Vreeswijk	87%	89%	86%	87%	89%
Rijnhuizen ¹¹	88%	84%			

3.1.7. Eigen bijdrage van bewoners ten behoeve van de veiligheid¹²

In het LVO is gevraagd aan inwoners wat hun eigen bijdrage is ten behoeve van de veiligheid in Nieuwegein. Hieruit blijkt dat inwoners voornamelijk alert zijn in de eigen wijk en dat zij een oogje in het zeil houden voor hun burens.

Wijk	Ik bel 112 bij verdachte situaties	Ik zit in een buurt Whatsapp pgroep	Ik ben alert op verdachte situaties als ik buiten ben in mijn buurt	Ik ben actief lid van burgernet	Ik hou een oogje in het zeil als ik weet dat mijn burens	Ik hou me niet actief bezig met de veiligheid in mijn buurt

¹⁰ Een roodgekleurd percentage betekent dat het percentage in de cel significant kleiner is dan het gemiddelde van Nieuwegein. NB. Het percentage in Stadscentrum is lager dan gemiddeld, maar doordat de respons relatief klein is, kan niet worden bepaald of dit percentage *significant* lager is dan gemiddeld.

¹¹ Rijnhuizen is een nieuwe wijk. Er zijn pas sinds 2020 cijfers bekend.

¹² Officiële formulering vraag: Doet u zelf iets om de veiligheid in uw buurt te vergroten?

Een groengekleurd percentage betekent dat het percentage significant positiever is dan het gemiddelde van Nieuwegein. Een roodgekleurd percentage betekent dat het percentage significant negatiever is dan het gemiddelde van Nieuwegein.

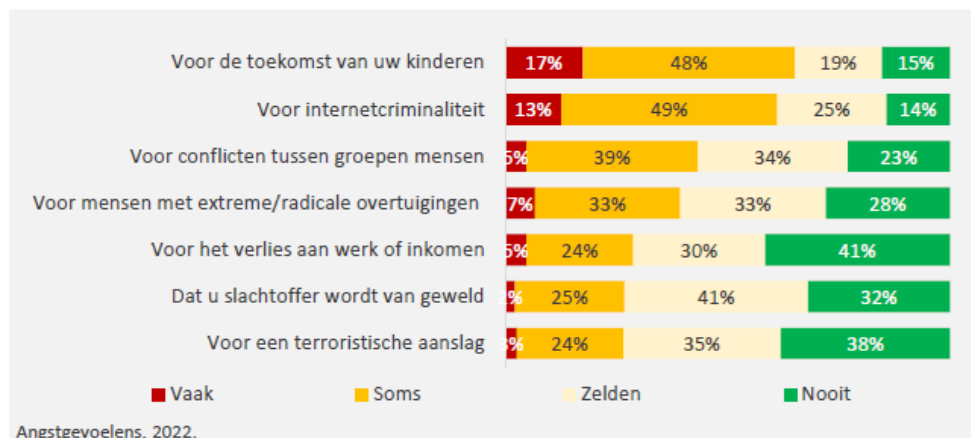

					er niet zijn	
Nieuwegein	36%	20%	52%	12%	61%	13%
Stadscentrum	27%	14%	45%	8%	31%	20%
Merwestein	36%	6%	51%	6%	34%	17%
Jutphaas Wijkersloot	38%	16%	49%	9%	53%	19%
Zuilenstein, Huis de Geer, Blokhoeve	34%	27%	54%	11%	67%	9%
Batau Zuid	37%	20%	49%	11%	63%	15%
Batau Noord	41%	23%	54%	13%	65%	11%
Doorslag	40%	26%	57%	14%	68%	9%
Galecop	35%	14%	48%	15%	64%	12%
Fokkesteeg	32%	18%	53%	13%	61%	17%
(Hoog) Zandveld, Lekboulevard	34%	20%	52%	13%	62%	13%
Vreeswijk	34%	20%	55%	13%	73%	9%
Rijnhuizen	31%	22%	47%	2%	43%	16%

3.1.8. Toekomstverwachting veiligheid Nieuwegein¹³

Aan inwoners is gevraagd waar zij, gericht op de toekomst, vaak of soms bang voor zijn. We zien dat angstgevoelens bij inwoners toenemen. Op de volgende onderwerpen zijn de waardes in 2022 het hoogst: 65% is bang voor de toekomst van hun kinderen, 62% is bang voor internetcriminaliteit en 44% bang voor conflicten tussen groepen mensen. Vergeleken met de cijfers van 2018 is hier een toename zichtbaar. In 2018 was 44% bang voor de toekomst van hun kinderen, 47% bang voor internetcriminaliteit en 4% bang voor conflicten tussen groepen mensen.

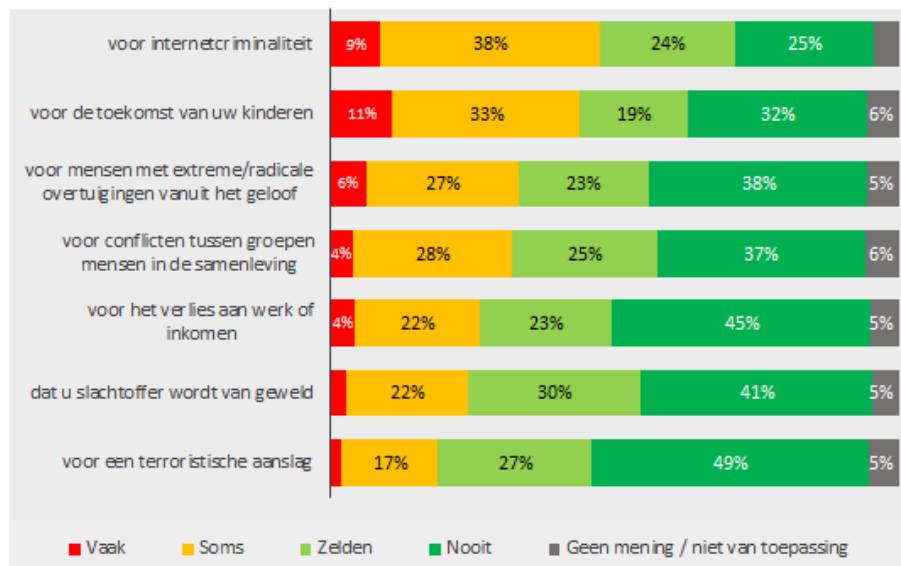
Angstgevoelens 2022

¹³ Bron: Sociale Kracht Monitor Nieuwegein 2022

Angstgevoelens 2018

4. Terugblik IVP 2020 -2024

In het IVP 2020 -2024 stonden vier prioriteiten genoemd:

1. Georganiseerde Ondermijnende Criminaliteit
2. Voorkomen Jonge Aanwas
3. Effectieve verbinding Veiligheid en Zorg
4. Digitale veiligheid

In het IVP 2020 – 2024 is per prioriteit een ambitie benoemd. Hieronder volgt een korte toelichting wat er op deze ambities is gedaan in deze periode.

1. Georganiseerde Ondermijnende Criminaliteit

Ambitie: Nieuwegein is weerbaarder geworden in de aanpak van ondermijning: voor criminelen wordt het onaantrekkelijker gemaakt om in Nieuwegein actief te zijn. We zetten in op het thema drugs en aanpak van risicolocaties.

Toelichting: Samen met partners is de aanpak van georganiseerde ondermijnende criminaliteit geïntensiveerd aan de hand van de drie pijlers uit het plan van aanpak op ondermijning 2020 – 2024; weerbaarheid, informatiepositie en integrale lokale aanpak. De weerbaarheid van alle afdelingen binnen de gemeente is vergroot door bijeenkomsten en trainingen. Dit uit zich in een versterking van de interne samenwerking. Ook is de weerbaarheid buiten de gemeente versterkt door het voeren van campagnes en het sturen van brieven aan de doelgroepen.

Wij zien hierdoor een stijging van de meldingen van gemiddeld 30 naar 60 per jaar. Op basis van deze meldingen worden integrale controles uitgevoerd. Met de inzet van bestuurlijke maatregelen en de samenwerking met partners zijn verschillende ondermijningsvormen tegengegaan, zoals illegale prostitutie, huisvesting van arbeidsmigranten, (faciliteren van) drugscriminaliteit, fraude.

2. Voorkomen Jonge Aanwas

Ambitie: In Nieuwegein groeit jeugd veilig op en heeft iedereen dezelfde kansen en mogelijkheden. Aan Nieuwegeinse jeugd wordt perspectief geboden en er wordt ingezet op het verminderen van risicofactoren waarmee de verleiding om te 'kiezen' voor het criminele pad/een criminele carrière onaantrekkelijk wordt gemaakt.

Toelichting: Samen met partners is de gemeente Nieuwegein gestart met het bouwen van de Aanpak Jonge Aanwas. Er is op zoek gegaan naar gezamenlijke uitgangspunten en beeld van de Nieuwegeinse problematiek. Dit heeft geresulteerd in drie pijlers: beeld op orde, preventie en repressie. De afgelopen jaren is onder andere geïnvesteerd in: awareness-sessies binnen het lokale onderwijs en sportverenigingen; samenwerking Basisonderwijs; rioolwateronderzoek; Halt op het Voortgezet Onderwijs; inzet Jongerenwerk (St. JoU) op het thema Jeugd en Veiligheid; inzet interventie Alleen Jij Bepaalt! op een VO-school en gezamenlijke werkwijze School & Veiligheid samen met de drie Nieuwegeinse VO-scholen.

3. Effectieve Verbinding Veiligheid en Zorg

Ambitie: Het verbeteren van de samenwerking en daardoor integrale aanpak binnen het zorg- en veiligheidsdomein. De focus ligt daarbij op vroegsignalering en voorkomen van herhaling (recidive).

Toelichting: In de looptijd van het IVP is aan verschillende thema's aandacht gegeven, waaronder aan de persoonsgerichte aanpak (PGA), radicalisering (uitvoering fenomeenanalyse), mensenhandel (opstellen beleid en uitvoering daarvan), huiselijk geweld en kindermishandeling (opstellen en uitvoeren uitvoeringsplan met verschillende partijen waaronder politie en Veilig Thuis) en personen met onbegrepen (verward) gedrag. Intern is de samenwerking tussen de afdelingen Toezicht, Veiligheid en Leefbaarheid en Maatschappelijke Ondersteuning om te komen tot verbinding van veiligheid en zorg verbreed naar meerdere collega's. Extern zijn vele verbindingen gelegd met partijen binnen de genoemde thema's. Ook wordt er samen opgetrokken met betrekking tot inrichting jongerenwerk en verbinding met betrekking tot de aanpak Jonge Aanwas en Doorgroeiers.

4. Digitale veiligheid

Ambitie: Nieuwegein is weerbaar tegen digitale criminaliteit. Wij sluiten aan op landelijke, regionale en lokale ontwikkelingen op dit thema. Onze focus ligt daarbij op: bewustwording, het meegeven van handelingsperspectief en gerichte aanpak ontwikkelen.

Toelichting: Als gemeente Nieuwegein sluiten we aan bij regionale overleggen op dit thema. In deze overleggen worden zowel lokale, districtelijke als regionale trends en ontwikkelingen gedeeld en wordt onder meer besproken welke interventies worden ingezet. Hierbij richten wij ons op geprioriteerde doelgroepen. Voorbeelden hiervan zijn het inzetten van de hackshield campagne die gericht is op jongeren, voorlichtingsbijeenkomsten voor ouderen en themagericht communiceren. Er wordt meer gebruik gemaakt van landelijke campagnes. Er is opgehaald bij de doelgroep ondernemers hoe we hen het beste kunnen faciliteren. Deze opbrengst wordt meegenomen in het project toekomstbestendig bedrijventerreinen.

Reguliere werkzaamheden

Naast de prioriteiten zijn er diverse reguliere werkzaamheden die worden uitgevoerd.

- Op Openbare Orde en Veiligheid is ingezet op:
 - Incidenten die plaatsvinden: voorbeelden zijn explosies bij woningen en de dreiging op een woning waardoor deze langere tijd gesloten is geweest en het inzetten van cameratoezicht op deze woning.
 - Er zijn regelmatig meldingen van betogingen en of demonstraties die beoordeeld moeten worden.
 - Evenementen met een verhoogd risico zijn beoordeeld.
 - Advies over het al dan niet verlengen van tijdelijke huisverboden.
 - De voorbereiding op de jaarwisseling met in- en externe partners.
 - Nazorg terugkeer delinquenten.
 - Het organiseren van de lokale veiligheidsdag.
- Veilige Buurten:
 - Voor de Regiodeal is voor de Muntenbuurt een projectleider veiligheid geleverd. Deze projectleider leidt projecten op het gebied van veiligheid, stimuleert meldingsbereidheid en is een aanspreekpunt voor de veiligheid in de buurt. Voor de overige betere buurten levert team OOV een veiligheidsbeeld aan.
 - De Aanpak Nypels is gecontinueerd. Met de aanpak wordt ingezet op het tegengaan van ondermijning door te werken aan een veilige en leefbare buurt door het direct kleinschalig betrekken van de bewoner. Uit de leefbaarheidsgesprekken met bewoners is meer inzicht verkregen in de ernst en complexiteit van de problematiek enerzijds en effectieve oplossingsrichtingen anderzijds.
- Crisisbeheersing en rampenbestrijding:

- De coronapandemie en de opvang van vluchtelingen hebben beslag gelegd op een groot deel van onze capaciteit.
- De gemeente Nieuwegein is één van de deelnemers aan het project regionale doorontwikkeling bevolkingszorg. De uitkomsten van deze doorontwikkeling zijn van invloed op de wijze waarop de gemeente Nieuwegein lokaal het proces van bevolkingszorg inricht.
- Het kennisniveau in stand houden van de lokale bevolkingszorgfunctionarissen.
- Inzet vanuit incidenten, zoals de brand op het Nieuwegein Business Center (GRIP 1).

5. Participatie en Bevindingen Professionals

Cijfers vertellen maar een deel van het verhaal. Daarom is ervoor gekozen om ook de interne organisatie, inwoners en de wijkplatformvoorzitters te betrekken. Er zijn in verschillende buurten op straat gesprekken met buurtbewoners geweest en voor de interne organisatie en de wijkplatformvoorzitters zijn themabijeenkomsten georganiseerd. Om het beeld verder te versterken is aan verschillende professionals gevraagd door middel van een vragenlijst welke ontwikkelingen zij zien in Nieuwegein. Deze vragen zijn uitgezet bij diverse professionals (wijk-BOA's, wijkagenten, RIEC, woningcorporatie, jongerenwerk). De uitwerking van deze gesprekken, bijeenkomsten en vragenlijsten staan in bijlage 9.2 en 9.3.

6. Trendinventarisatie

Naast de inzichten die wij hebben opgedaan, wordt er vanuit Bureau RVS ook een regionale trendinventarisatie uitgevoerd (Inventarisatie veiligheidstrends 2022). We zien hier een aantal constatering terugkomen die wij ook vanuit de participatie en uitvraag hebben opgehaald. Om een aantal voorbeelden te noemen; de toename digitale criminaliteit, een verharding van de samenleving en het steeds jonger ronselen van kinderen (jonge aanwas). Een toelichting op de trendinventarisatie staat in bijlage 2.

7. Analyse en voorstel

In de voorgaande hoofdstukken is diverse informatie aan bod gekomen. In dit hoofdstuk staan de volgende vragen centraal: Welke conclusies kunnen we hieruit trekken? Wat is de veiligheidsopgave in Nieuwegein voor de komende jaren? En welke prioriteiten horen daarbij?

7.1 Welke veiligheidsontwikkelingen zijn er?

De totale criminaliteitscijfers in de gemeente Nieuwegein in 2023 vormen ten opzichte van de jaren 2015 en 2018 een dalende lijn. In 2019 stegen de criminaliteitscijfers over de hele linie. In het eerste coronajaar stegen de cijfers licht, waarna deze in de twee opvolgende coronajaren sterk

afnamen. Ten opzichte van 2022 zijn de criminaliteitscijfers in 2023 dus fors toegenomen. Dit is niet een reële vergelijking omdat in 2023 de wereld weer 'open ging' na de coronajaren. Als we de cijfers met 2019 vergelijken zien we in 2023 een lichte daling. De stijging van de criminaliteitscijfers in 2023 is vooral te wijten aan een toename van inbraken (in box, schuur en garage), diefstal (van motorfietsen, bromfietsen, snorfietsen, scooters en fietsen), cybercrime en winkeldiefstal. De daling van de criminaliteitscijfers zien we terug in een afname van autokraak en inbraak (bedrijf, instelling en woning). De overige cijfers nemen ten opzichte van 2018 af en stabiliseren zich de afgelopen 4 jaar over het algemeen. De dalende trend uit de vorige veiligheidsanalyse heeft nu plaats gemaakt voor een stabilisering van de criminaliteitscijfers. Er is in Midden-Nederland, en ook in Nieuwegein, een verschuiving te zien van de meer traditionele criminaliteit naar de harde wereld van de drugscriminaliteit, cybercrime en gedigitaliseerde veiligheid. Deze vorm van criminaliteit is lastiger uit te drukken in cijfers.

7.2 Hoe ervaren inwoners de veiligheid?

De stabilisatie van de criminaliteitscijfers zien we ook terug in het onveiligheidsgevoel. Het percentage van de respondenten dat zich soms of vaak niet veilig voelt is nagenoeg stabiel gebleven. Het veiligheidsgevoel wisselt sterk per wijk. Dit laat zien dat we in de veiligheidsaanpak maatwerk moeten leveren. De totale veiligheidsbeleving is in 2018 en 2022 gelijk: het cijfer dat bewoners van Nieuwegein geven aan de veiligheidsbeleving is een 7,0 gebleven. Ondanks dat zowel de sociale overlast is afgenomen en het veiligheidsgevoel is toegenomen, zit er nog een groot verschil tussen de ervaren sociale overlast en het veiligheidsgevoel. Bij de vraag aan inwoners wat hun eigen bijdrage is aan de veiligheid in Nieuwegein, zien we dat inwoners voornamelijk alert zijn in de eigen wijk en dat zij een oogje in het zeil houden voor hun burens.

Het is opvallend dat de inwoners een stuk pessimistischer zijn over de toekomst. De grootste stijging in gevoelens van angst is gericht op onderwerpen als angst voor de toekomst van hun kinderen, internetcriminaliteit en conflicten tussen groepen mensen. Vergeleken met de cijfers in 2018 is hier een flinke stijging te zien.

7.3 Wat is de veiligheidsopgave voor Nieuwegein?

Nieuwegein heeft de afgelopen jaren al een flinke slag gemaakt op veiligheid. Dat is ook terug te zien in de dalende criminaliteitscijfers. Toch zijn er nog steeds uitdagingen, door de 'stadse' problematiek in Nieuwegein maar ook door de veranderende samenleving. Dit betekent dat er steeds nieuwe uitdagingen op ons pad komen. Een goed voorbeeld hiervan is de maatschappelijke onrust. Dit alles vraagt om een ambitieus IVP met duidelijke doelstellingen waarbij de samenwerking met inwoners, ondernemers en veiligheidspartners essentieel is. Om resultaat te bereiken is het nodig om focus aan te brengen.

Op basis van voorafgaand veiligheidsbeeld en -analyse worden de onderstaande prioriteiten voorgesteld die tevens aansluiten op regionale prioriteiten zoals opgesteld door bureau RVS. Het onderwerp Jonge Aanwas en Doorgroei is een lokale toevoeging aan de regionale prioriteiten.

1. Georganiseerde ondermijnende (drugs)criminaliteit

Waarom deze prioriteit?

Uit het veiligheidsbeeld en de input van interne en externe partners komt naar voren dat ondermijning een thema is waar we op moeten blijven inzetten, in met name de bewustwording, samenwerking en aanpak. Professionals geven aan de komende jaren vooral een toename te zien in de minder zichtbare criminaliteit en de drugscriminaliteit. Het is lastig in cijfers uit te drukken wat de uitdaging maakt om met onze partners scherp te blijven op de bewegingen in de gemeente.

2. Digitale veiligheid en cybercrime

Waarom deze prioriteit?

De samenleving werkt, ontmoet en speelt zich steeds meer online af. Criminelen spelen hierop in. Nieuwe vormen van digitale criminaliteit volgen elkaar in rap tempo op. Identiteitsfraude neemt toe en wordt professioneler. De verwachting is dat AI hierbij een steeds grotere rol gaat spelen. Ook online gokken en de handel in cryptovaluta neemt toe. Vooral de doelgroep kwetsbare senioren is hier vaak slachtoffer van. De aangiftebereidheid is nog laag, dus de cijfers laten niet zien hoe groot het probleem daadwerkelijk is.

3. Maatschappelijke onrust

Waarom deze prioriteit?

Deze prioriteit is nieuw toegevoegd aan het IVP. De afgelopen jaren, vooral tijdens en na Corona, zien we de samenleving verharderen. Er is steeds minder vertrouwen in de overheid hetgeen leidt tot groeiende maatschappelijke onrust. Ook binnen crisisbeheersing en rampenbestrijding zien we dat de focus van de zogenaamde flitsramp verschuift naar sluimerende crisissen met een maatschappelijke impact.

4. Jonge aanwas en doorgroeiers

Waarom deze prioriteit:

Op het gebied van jonge aanwas en doorgroeiers is er de afgelopen jaren veel geïnvesteerd. De komende jaren wordt met partners ingezet op een duurzame aanpak. De middelen (Preventie met Gezag) vanuit het Rijk die de gemeente Nieuwegein heeft ontvangen, worden ingezet om deze aanpak verder uit te bouwen.

7.4 Maatwerk

Per wijk kunnen de opgaven anders zijn. In het IVP willen we ruimte creëren voor maatwerkaanpak voor veiligheidsproblemen die zich specifiek op een bepaalde locatie afspelen. Dat kan bijvoorbeeld een hotspotlocatie zijn m.b.t. autokraak, maar ook een woonoverlast casus. De roep om maatwerk komt nadrukkelijk naar voren, maar is niet nieuw. In Nieuwegein werken we al langere tijd

wijkgericht. Wijkcoördinatoren werken nauw samen met wijkagenten en vanaf 2019 ook met de wijkboa's.

Zij hebben een belangrijke signalerende functie en pakken zaken nu ook al gezamenlijk op. Ook de aanpak Nypels (Anders doen op het Nypelsplantsoen) is een voorbeeld van maatwerk evenals de Betere Buurten aanpak.

7.5 Reguliere inzet

Naast de prioriteiten waar de focus op ligt, zijn er ook reguliere werkzaamheden die doorgang dienen te vinden zoals crisisbeheersing en rampenbestrijding en zorg en veiligheid (zoals aanpak huiselijk geweld). Deze worden niet allemaal apart als prioriteit in het IVP benoemd, maar vragen wel capaciteit van het team openbare orde en veiligheid.

Bijlagen

Bijlage 1 Legenda

Afkorting	Naam
AI	Artificial Intelligence
BRP	Basis Registratie Personen
GRIP	Gecoördineerde Regionale Incidentbestrijdings Procedure
HIC	High Impact Crimes
IVP	Integraal Veiligheidsplan
JOP	Jongeren Ontmoetingsplek
KVO	Keurmerk Veilig Ondernemen
LVO	Leefbaarheid en Veiligheid Onderzoek
MO	Maatschappelijke Ondersteuning
MT	Managementteam
OM	Openbaar Ministerie
OOV	Openbare Orde en Veiligheid
PGA	Persoonsgerichte Aanpak
RVS	Bureau Regionale Veiligheidsstrategie
TVL	Toezicht, Veiligheid en Handhaving
UVP	Uitvoeringsplan
VO	Voortgezet Onderwijs
VTH	Vergunningverlening, toezicht en handhaving
WABP	WhatsApp Buurtpreventie
WIL	Werk en Inkomen Lekstroom

Bijlage 2 Participatie

Cijfers vertellen maar een deel van het verhaal. Daarom is ervoor gekozen om ook de inwoners en de wijkplatformvoorzitters te betrekken. Bij de bevraging is uitgegaan van de prioriteiten zoals deze vanuit de regionale veiligheidsstrategie zijn voorgesteld waarbij er ook altijd ruimte is geboden om op andere onderwerpen input te geven. Aan de prioriteiten uit de regionale veiligheidsstrategie is de lokale prioriteit Jonge Aanwas en Doorgroeiërs toegevoegd.

2.1 Inwoners

Om de mening van inwoners in Nieuwegein op te halen, zijn er in vier verschillende buurten participatiemomenten opgezet. Medewerkers van het team veiligheid hebben samen met de wijkboa, de wijkagent en de wijkcoördinator inwoners naar hun mening over veiligheid gevraagd. Er werd aan hen gevraagd hoe veilig zij zich in de wijk voelden, of zij iets merken van onveiligheid in de wijk en waar de gemeente mee aan de slag moet op het gebied van veiligheid. Hierbij zijn de locaties Hoog-Zandveld, Galecop, City en Muntplein bezocht. Bij de momenten in Galecop en het Muntplein was de burgemeester ook aanwezig.

Deze momenten zijn positief ontvangen door de inwoners. Het werd gewaardeerd dat de gemeente naar de mening van haar inwoners vraagt. In totaal zijn er ongeveer 100 mensen gesproken, van jong tot oud. In de verschillende wijken was er veel overlap in de beantwoording van de vragen. Daarom is hieronder geen weergave per wijk gegeven maar een algemeen beeld. De opmerkingen

die meerdere malen gemaakt zijn, zijn genoteerd. Dit wil niet zeggen dat dit de mening van alle geïnterviewden was. De aandachtspunten die in de wijken zijn opgehaald, zijn veelal meer leefbaarheidsvraagstukken dan veiligheidsvraagstukken. Veiligheid en leefbaarheid zijn nauw verbonden.

- Over het algemeen voelen inwoners zich erg veilig in de wijk.
- Als er gevoelens van onveiligheid waren dan hadden deze over het algemeen betrekking op overlast omwonenden, overlast jeugd en autokraak. Ook werd verkeersonveiligheid veelal en als eerste genoemd.
- Als aandachtspunten wordt aangegeven: de zichtbaarheid van BOA en wijkagent op straat, meer plek voor jongeren in de openbare ruimte, meer verlichting in de openbare ruimte en aanpak van overlast in huurwoningen.
- Voor veel inwoners is het soms onduidelijk welke professionals er zijn (zoals BOA, wijkagent en wijkcoördinator) en wat hun taak is, waar ze te vinden zijn en op welk (vast) moment. Er is behoefte aan een vast moment waar deze personen aanwezig zijn zodat inwoners vragen kunnen stellen en informatie kunnen ophalen.

Ook is in de gemeente een inwonersenquête uitgezet in het kader van een nog op te stellen omgevingsprogramma Vergunningverlening, Toezicht en Handhaving (VTH) beleid. Er is aan inwoners gevraagd waar ze de meeste overlast ervaren op het gebied van fysieke veiligheid. In totaal hebben 1332 inwoners van Nieuwegein de enquête ingevuld. De belangrijkste onderwerpen waar mensen last van hebben zijn zwerfafval; afsteken van vuurwerk en dumpen van afval. Dit is relevant omdat een vuile leefomgeving het onveiligheidsgevoel van de inwoners verhoogt. Ook hier zien we de correlatie tussen leefbaarheid en veiligheid.

2.2 Wijkplatformvoorzitters

Tijdens een themasessie zijn de wijkplatformvertegenwoordigers uitgenodigd mee te denken over de 4 prioriteiten: georganiseerde ondermijnende (drugs) criminaliteit; maatschappelijke onrust; digitale veiligheid en jonge aanwas. Er werd hen gevraagd om per thema de trends en ontwikkelingen aan te geven die invloed hadden op de afgelopen vier jaar, invloed gaan hebben op de komende vier jaar en wat de concrete behoeften zijn waar de gemeente mee aan de slag moet. Er waren vanuit de wijkplatformen 5 personen aanwezig. Via een vragenlijst konden de overige wijkplatformvoorzitters input leveren. De opmerkingen die meerdere malen gemaakt zijn, zijn genoteerd. Dit wil niet zeggen dat dit de mening van alle geïnterviewden was.

- Op het onderwerp ondermijning ziet men een toename van verdachte winkels en verdachte situaties op straat zoals dure auto's voor doorsnee woningen. De concrete behoeften richten zich op dat wijkagenten en BOA's meer en zichtbaar op straat zijn. Ook wordt het gewaardeerd als er vaker een buurtmoment door de wijkcoördinator wordt georganiseerd

gezamenlijk met de desbetreffende wijkagent en wijkboa (ook wel 'kop met een cop' genoemd). Er is behoefte aan meer verlichting op straat en meer voorlichting (o.a. over waar de inwoners laagdrempelig signalen kunnen melden).

- Op het gebied van maatschappelijke onrust ziet men een verharding in de samenleving. Discussies worden harder en emotioneler. Mensen durven hierdoor minder hun mening te uiten waardoor de zwijgende massa groter wordt. Men geeft aan dat veel afval op straat een onveilige sfeer in de wijk geeft. Een project dat de aanwezigen noemen als positief voorbeeld zijn de buddy to buddy projecten.¹⁴ Qua vluchtelingenproblematiek is er behoefte aan goede lokale ondersteuning en het organiseren van lokale activiteiten voor deze doelgroep.
- Wat digitale veiligheid betreft ziet men een ontwikkeling op het ontstaan van meer wijk whatapps groepen en meer ring doorbells in de wijk. Het wordt voor ouderen steeds moeilijker om de digitale ontwikkelingen te volgen. Identiteitsfraude neemt toe en wordt professioneler. Er komt een grotere rol voor Artificial Intelligence (AI). Er is vooral behoefte aan voorlichting aan ouderen in Jip en Janneke taal op meerdere en verschillende momenten.
- Het onderwerp jonge aanwas wordt niet herkend in de eigen omgeving voor de deelnemers. Zij gaven aan vooral behoefte te hebben dat de gemeente meer gaat investeren in de jeugd en in jongerenwerk.

Bijlage 3 bevindingen professionals

3.1 Themasesies gemeente breed

In februari heeft het team OOV (Openbare Orde en Veiligheid) twee themasesies van een uur georganiseerd. Alle collega's in de gemeente waren uitgenodigd om hun visie op veiligheid te geven. Zo'n twintig personen, waaronder collega's van maatschappelijke ondersteuning, burgerzaken, Geynwijs, jongerenwerkers en de wijkcoördinatoren hebben deelgenomen. De deelnemers werden uitgenodigd mee te denken op de voorgestelde 4 prioriteiten: georganiseerde ondermijnende (drugs) criminaliteit; maatschappelijke onrust; digitale veiligheid en jonge aanwas.

Er werd hen gevraagd om per thema de trends en ontwikkelingen aan te geven die invloed hadden op de afgelopen vier jaar, invloed gaan hebben op de komende vier jaar en wat de concrete behoeften zijn waar de gemeente mee aan de slag moet. De opmerkingen die meerdere malen gemaakt zijn, zijn genoteerd. Dit wil niet zeggen dat dit de mening van alle geïnterviewden was.

¹⁴ Het Buddy to Buddy project koppelt nieuwkomers die hun land van herkomst moesten verlaten aan stads- of dorpsgenoten op basis van gelijkwaardigheid en gedeelde interesses.

- Wat een aantal collega's opvalt op het gebied van *ondermijning* is normalisering van drugsgebruik onder volwassenen en jeugdigen. De armoede stijgt, er is een woningtekort en er is meer uitval op scholen. Men heeft het idee dat er meer malafide uitzendbureaus komen. Locaties waar kwetsbare (jonge) mensen bij elkaar wonen zorgen voor overlast en onveiligheid bij omwonenden door aanloop van drugsdealers. Aandacht voor de veilige publieke taak kwam ter sprake. De trend in Nederland is dat criminelen niet schuwen om legale partijen te beïnvloeden of te onderdrukken, zoals bijvoorbeeld volksvertegenwoordigers en ambtenaren.

De concrete behoeften liggen vooral op het gebied van preventie en voorlichting, zowel op scholen als ook het veilig en weerbaarder maken van de eigen medewerkers.

- Op het gebied van *maatschappelijke onrust* ziet men een verandering in de samenleving. Het wordt individualistischer en er is een verharding in denkwijze. Ook wordt de maatschappij digitaler wat vooral veel impact op ouderen heeft omdat ouderen kwetsbaar zijn voor deze vorm van criminaliteit. Men is bang voor bezuinigingen op politie, rechtspraak, zorg en onderwijs. Men ziet een toename in het aantal verwarde ouderen, mensen met een GGZ problematiek en woningnood. De concrete behoeften richten zich op focus op jeugd en gezinnen, aanpak overlast gevende bevolkingsgroepen, aanpak hangjeugd, woningtekort aanpakken en nog meer verbinding intern tussen de betrokken afdelingen, teams en programma's. Ook belangrijk is om de sociale cohesie en buurtbetrokkenheid in wijken te bevorderen, zodat er saamhorigheidsgevoel blijft bestaan.
- Wat *digitale veiligheid* betreft ziet men een ontwikkeling op artificial intelligence (AI), online handelen in drugs, online gokken en het handelen in cryptovaluta. Oudere mensen hebben moeite om ontwikkelingen bij te houden. De concrete behoeften van de deelnemers richten zich op (het meer bekend maken van de mogelijkheden op het gebied van) bewustwording en voorlichting en meer kennis en kunde bij de collega's over cybercrime.
- Bij het onderwerp *jonge aanwas en doorgroeiers* ziet men vooral een trend op het ronselen van steeds jongere kinderen, kinderen en ouders die geen verantwoordelijkheid nemen voor hun gedrag en een toename in het gebruik van snus¹⁵/ vaperen. Concreet ligt de behoefte op inzetten op opvoeding, voorkomen van schoolverzuim en verantwoord mediagebruik, tijdig zorg kunnen bieden, betere samenwerking tussen betrokken instanties en investeren op jongerenwerk.

¹⁵ Snus is een soort theezakje dat onder de bovenlip wordt gestopt. Het is een methode waarbij je nicotine binnenkrijgt zonder te roken. Net zoals roken kan ook het gebruik van snus een verslavende werking hebben.

3.2 Uitvraag overige professionals

Om het beeld te versterken is aan verschillende professionals gevraagd welke ontwikkelingen zij zien in Nieuwegein. Om een goede uitvraag tot stand te laten komen zijn de onderstaande vragen uitgezet bij diverse professionals (wijk-BOA's, wijkagenten, RIEC, woningcorporatie, jongerenwerk):

- Wat zie jij aan veiligheidsproblemen in Nieuwegein/wijk?
- Welke veiligheidsontwikkelingen/ trends heb je de afgelopen drie jaar in Nieuwegein/ jouw wijk gezien die de veiligheid en/ of de aanpak van onveiligheid hebben beïnvloed?
- Welke ontwikkelingen/trends, gezien vanuit jouw expertise, verwacht je in de komende jaren (2025-2028), die de veiligheid en/of de aanpak van onveiligheid gaan beïnvloeden (in de gemeente Nieuwegein) en op welke wijze? Heb je concrete wensen/ behoeften waar we als gemeente Nieuwegein mee aan de slag zouden moeten gaan in het nieuwe IVP (strategisch) of het UVP (praktisch)?

3.2.1. Veiligheidsproblemen

Bij uitvraag naar de top 3 van de veiligheidsproblemen worden de volgende veiligheidsproblemen het meeste genoemd:

- High impact crimes (zoals autodiefstal/kraak, fietsendiefstal en woninginbraak)
- Zorg en veiligheid (verwarde personen, huiselijk geweld en burenruzies)
- Ondernijende criminaliteit (inclusief het voorkomen van jonge aanwas)
- Woonfraude

3.2.2. Ontwikkelingen de afgelopen 3 jaar

De ontwikkelingen die de professionals de afgelopen drie jaar veel hebben gezien. De opmerkingen die meerdere malen gemaakt zijn, zijn genoteerd. Dit wil niet zeggen dat dit de mening van alle geïnterviewden was.

- Diefstal uit/vanaf auto
- De toename van kleine criminaliteit door minderjarigen en hieraan gekoppeld een vrij laconieke houding van daders.
- Door capaciteitsgebrek worden 'slimmere en efficiëntere' procedures ingevoerd. Dit zet mazen in de wet open en helpt fraude in de hand.
- De samenwerking tussen de gemeente, politie en de bewoners om het veiligheidsgevoel te vergroten (buurtpreventie).
- Meer meldingen van jeugdoverlast bij de jongeren ontmoetingsplekken (JOP's)
- Toename meldingen en overlast personen met onbegrepen gedrag
- Digitale criminaliteit
- Meldingen over dealen

3.2.3 Toekomstbeeld en concrete behoeften

De ontwikkelingen die de professionals de komende vier jaar verwachten te gaan zien:

- Er is steeds minder sociale controle in de wijk. Hierdoor komen er ook minder meldingen binnen. Dit maakt het lastig om een goede informatiepositie te verkrijgen als wijkagent/politie en om trends te spotten voordat ze een probleem worden.
- Als samenleving vinden wij het gebruik van drugs steeds normaler worden en zal het gebruik hiervan alleen maar toenemen.
- Ondernijning zal ook de komende 4 jaar een grote rol spelen binnen het veiligheidsdomein.
- Door het niet controleren van de BRP (basisregistratie personen)-inschrijvingen (groene golf) ontstaan veel fraude mogelijkheden. Denk aan woonfraude.
- Toename jeugdcriminaliteit (jonge aanwas), meldingen verwarde personen, minder zichtbare criminaliteit, digitale criminaliteit en drugscriminaliteit
- Diefstallen uit auto's blijven hoog.
- Blijvende overlast van verwarde personen omdat deze niet de juiste gerichte zorg / ondersteuning krijgen.
- Nieuwe instroom van huurders sociale woningen hebben veelal antecedenten. Jonge mensen worden geplaatst in seniorenwoningen. Dat gaat op den duur tot conflicten leiden.
- Investeren in de jongeren en fout gedrag proberen om te buigen in positief gedrag.
- Voor inwoners is het onduidelijk welke professionals er zijn (zoals BOA, wijkagent en wijkcoördinator) en wat hun taak is, waar ze te vinden zijn en op welk (vast) moment.

De concrete behoeften die de professionals de komende vier jaar hebben, zijn:

- Als gemeente meer oog hebben voor sociale ontwikkelingen in de wijken, zodat er meer gemeld wordt en professionals op straat beter trends kunnen ontdekken.
- Beter gebruik maken van integrale samenwerking en afstemming op het gebied van ondernijning.
- Er is behoefte aan meer integrale controles bij horeca.
- Men geeft aan het belangrijk te vinden dat er een plek is waar jongeren samen kunnen komen, waar jongeren hun talenten kunnen ontwikkelen, maar ook laagdrempelig in gesprek kunnen met jongerenwerkers.
- Men geeft aan meerwaarde te zien in een vast moment waar professionals (zoals wijkagent, wijk-BOA en wijkcoördinator) aanwezig zijn waar inwoners vragen kunnen stellen en informatie kunnen halen.
- Tenslotte is een algemene concrete behoefte om beleid transparanter en eenvoudiger te maken.

Bijlage 4 Trendinventarisatie RVS 2022

In deze trendinventarisatie worden in willekeurige volgorde de belangrijkste veiligheidstrends bij elkaar gebracht. Deze zijn gebaseerd op diverse trendrapportages en onderzoeken van Overheid

en Wetenschap, kwalitatieve kennis van veiligheidsprofessionals in Midden-Nederland en diverse statistieke bronnen. Ze beschrijven de ontwikkelingen die naar verwachting de komende jaren grote impact hebben op de openbare orde en veiligheid in Nederland en mogelijk ook in Midden-Nederland. We maken hierbij een onderscheid tussen de trends met directe impact op veiligheid en de meer maatschappelijke en organisatorische trends die wellicht indirecte invloed hebben op veiligheid. Deze trendinventarisatie is opgesteld in 2022 en de tijd heeft enkele trends al ingehaald.

- **Crime Change**

Er is in Midden- Nederland een verschuiving te zien van de meer traditionele criminaliteit naar de harde wereld van de drugscriminaliteit, cybercrime en gedigitaliseerde veiligheid.

- **Toename afhankelijkheid en risico's digitalisering**

Digitale criminaliteit blijft toenemen. Mede door corona is de digitalisering in een versnelling gekomen. De beveiliging is echter niet meegegroeid. Digitale criminaliteit verandert razendsnel: van Whatsapp fraude en fraude met online aankopen naar helpdeskfraude en fraude van diefstal van cryptomunten. De dreiging van digitale criminaliteit heeft inmiddels een permanent karakter. De digitale transitie zorgt ervoor dat we in toenemende mate afhankelijk worden van technologische systemen en hun ontwikkelaars. Dit maakt de samenleving en de economie kwetsbaar.

- **Jeugd kwetsbaar in gewelddadige drugscriminaliteit**

Uit het Nationaal Inlichtingenbeeld Ondermijning (NIBO) blijkt dat 90 criminele clusters in Midden-Nederland direct zijn te linken aan de (internationale) cocaïnehandel. Bij ca 50% van deze clusters zien we een relatie naar witwassen. liquidaties en bedreigingen van inwoners, politici, publieke figuren, journalisten en professionals nemen toe. Bedrijven en maatschappelijke organisaties die zijn geraakt door de economische gevolgen van de ontwikkelingen omtrent corona zijn kwetsbaar voor criminele inmenging. Midden - Nederland is een kraamkamer voor jongeren die verstrikt raken in de (drugs)criminaliteit. Kwetsbare jongeren worden gedwongen of gelokt om zich te mengen in de drugswereld. Eenmaal een voet binnen de deur maakt het heel moeilijk om nog te ontsnappen aan de harde drugswereld. Deze jongeren lopen risico om snel door te groeien naar routineuze gewelddadige misdrijven in de drugscriminaliteit en kijken op naar negatieve rolmodellen.

- **Mensen met meervoudige problematiek raken verdwaald in gefragmenteerde georganiseerde overheid**

Het aantal meldingen van overlast door personen met verward gedrag is in Midden - Nederland met +10% gestegen tov 2020. Dat is een toename van 47% ten opzichte van 2018.

Kwetsbare inwoners met meervoudige problematiek krijgen veel te maken met een overheid die ingewikkeld en veelal gefragmenteerd is georganiseerd. Organisatiestructuren zijn complex en

niet altijd is duidelijk welke organisatie of afdeling verantwoordelijk is. Wetgeving, financieringsstromen, regels en indicaties zijn ingewikkeld. Voor kwetsbare mensen is het vaak moeilijk uit te vinden bij welk loket ze moeten zijn voor de juiste hulp. Ook voor professionals is een effectieve uitvoering hierdoor ingewikkeld.

- **Toename maatschappelijk ongenoegen**

Het aantal demonstraties in de vier grote steden is in de afgelopen vijf jaar bijna verdubbeld. De demonstraties worden steeds complexer onder andere omdat protesterende groepen zich vermengen en in conflict raken met elkaar en omdat protesten gebruikt worden als excuus om te rellen. Daarnaast hebben deze demonstraties en rellen een versterkend effect op de reeds bestaande tegenstellingen in de samenleving. De toename van demonstraties en het doelbewust verspreiden van desinformatie gaat gepaard met een veranderd vertrouwen richting overheidsinstanties. Het dalende maatschappelijke vertrouwen leidt steeds vaker tot intimidatie van en agressie tegen politici, bestuurders, medici, journalisten en anderen. De drempel voor extremistisch gedrag is verlaagd.

- **Dreiging terrorisme en toename extremisme**

De grootste terroristische dreiging voor de nationale veiligheid is nog altijd het jihadistische terrorisme stelt de NCTV. Deze dreiging is vooral afkomstig van eenlingen of kleine groeperingen. Daarnaast komen extremistische ideeën steeds meer naar de voorgrond, zowel digitaal als fysiek. Rechts-extremisme neemt toe. Ook is er oog voor fluïde groeperingen waarin het onderscheid tussen links- en rechtsextremistisch minder duidelijk is.

- **Mensenhandel: groot maatschappelijk probleem**

Mensenhandel vormt een grove inbreuk op de menselijke waardigheid en lichamelijke en geestelijke integriteit van slachtoffers. We onderscheiden drie vormen: arbeidsuitbuiting, criminele uitbuiting en seksuele uitbuiting. In Midden – Nederland is het aantal meldingen van mensenhandel gestegen met +140% in 2021 t.o.v. 2018.

- **Milieucriminaliteit**

Milieucriminaliteit heeft verstrekende gevolgen voor de wereld waarin we wonen en waar we deel van uitmaken. Het is vaak 'hidden impact crime'; de effecten zijn niet altijd (direct) zichtbaar, maar hebben zeer grote en ondermijnende gevolgen voor de leefomgeving, economie en maatschappij.

- **Toekomstscenario's pandemie**

De regionale trendanalyse is in 2022 uitgebracht en schetst 5 scenario's voor de pandemie, variërend van terug naar normaal tot worstcasescenario.

- **De burger doet het zelf wel**

Participerende inwoners zijn anno 2022 niet meer weg te denken. Veel inwoners voelen zich betrokken bij hun wijk of leefomgeving en zetten zich daar vrijwillig voor in, ook op het gebied van veiligheid. Als inwoners meer willen participeren, vraagt dat om een andere rol van de overheid. Inwoners willen maatwerk en een overheid die met hen meedenkt en in veiligheidszaken in hun eigen buurt actief betrokken worden als volwaardig partner. Zo kan er een nieuwe samenwerking tussen Inwoner en overheid ontstaan, met nieuwe verhoudingen en werkwijzen.

- **Veranderende bevolkingssamenstelling**

De bevolkingsgroei is in de regio Midden – Nederland sinds 2012 bijna tweemaal zo groot geweest (+8%) dan gemiddeld in Nederland, en bedraagt momenteel 2,1 miljoen inwoners. Deze groei houdt stand: de verwachting is dat de bevolking in Midden – Nederland tot 2050 vijf keer zo snel groeit als gemiddeld in Nederland. Er komen de laatste jaren meer immigranten naar Nederland, de Nederlandse bevolking vergrijsst en de beroepsbevolking wordt kleiner. Dit gaat gepaard met een toenemende zorgvraag.

- **Schaarse publieke ruimte**

Door grote uitdagingen als de klimaatverandering, de energietransitie, een koolstofvrije industrie en een stevig tekort op de woningmarkt is een effectieve ruimtelijke ordening noodzakelijk om de natuurlijke omgeving optimaal te benutten. Daarnaast zijn er met spoed nieuwe opvangplekken nodig voor de opvang van Oekraïners die gevlucht zijn.

